

NOLIKUMS

par Latvijas Republikas Valsts arhīvu ģenerāldirekciju

1. Latvijas Republikas Valsts arhīvu ģenerāldirekcija (turpmāk — Arhīvu ģenerāldirekcija) ir valsts pārvaldes institūcija, kas saskaņā ar Latvijas Republikas 1991. gada 26. marta likuma «Par arhīviem» (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1991, 21/22) nodrošina Latvijas nacionālā arhīva fonda aizsardzību, veidošanu, uzskaiti, saglabāšanu, izmantošanu un uzraudzību; realizē valsts arhīvu sistēmas pārvaldīšanu un uzraudzību; par savu darbību sniedz pārskatu Latvijas Republikas Augstākajai Padomei.

2. Valsts arhīvu sistēmu vada Arhīvu ģenerāldirekcija, kurai pakļauti valsts arhīvi, zonālie valsts arhīvi un patstāvīgās struktūrvienības.

Arhīvu ģenerāldirekcijas sastāvā ir kanceleja un Arhīvu inspekcija. Arhīvu inspekcija realizē Latvijas nacionālā arhīva fonda valsts uzraudzības funkcijas. Tās nolikumu apstiprina Arhīvu ģenerāldirekcija.

3. Arhīvu ģenerāldirekcija darbojas saskaņā ar Latvijas Republikas likumiem, starptautisko tiesību normām nacionālā arhīva fonda aizsardzības jomā un šo nolikumu.

4. Arhīvu ģenerāldirekcijas galvenie uzdevumi ir šādi:

1) savas kompetences ietvaros izdot normatīvos dokumentus par Latvijas nacionālā arhīva fonda veidošanu, uzskaiti, saglabāšanu un izmantošanu, gādāt par to izpildi valsts arhīvos. Kontrolēt to izpildi valsts varas un pārvaldes institūcijās, visā Latvijas Republikas teritorijā esošajās iestādēs, uzņēmumos un organizācijās un citu juridisko personu arhīvos;

2) nodrošināt vienotu arhīvu darba principu ievērošanu un metodoloģisko vadību Latvijas nacionālā arhīva fonda veidošanā, uzskaitē, saglabāšanā un izmantošanā;

3) apkopot likumdošanas piemērošanas praksi un savas kompetences ietvaros, ievērojot valsts intereses, kā arī fizisko un juridisko personu tiesības, izstrādāt priekšlikumus likumdošanas pilnveidošanai arhīvu darba jomā un noteiktā kārtībā tos iesniegt Latvijas Republikas Augstākajai Padomei vai Latvijas Republikas Ministru Padomei.

4) vākt un apkopot informāciju par Latvijas vēstures dokumentiem citu valstu arhīvos, starptautisko tiesību normu ietvaros gādāt, lai tos atgūtu Latvijas Republika;

5) izstrādāt attīstības stratēģiju arhīvistikas un dokumentālistikas jomā, noteikt valsts arhīvu, zonālo valsts arhīvu un patstāvīgo struktūrvienību darbības pamatvirzienus un uzdevumus, kā arī koordinēt to izpildi.

5. Lai maksimāli nodrošinātu Latvijas nacionālā arhīva fonda saglabāšanu, Arhīvu ģenerāldirekcija kopā ar pašvaldībām nosaka valsts arhīvu vajadzības to materiāltehniskās bāzes nodrošināšanā, kontrolē dokumentu saglabāšanu pašvaldību teritorijā esošajās iestādēs, uzņēmumos un organizācijās.

6. Atbilstoši galvenajiem uzdevumiem Arhīvu ģenerāldirekcija:

1) risina jautājumus par valsts iestāžu, organizāciju un citu juridisko personu dokumentu ieskaitīšanu Latvijas nacionālā arhīva fondā, veic tā uzskaiti;

2) izstrādā savas kompetences ietvaros instruktīvos un metodiskos dokumentus, kuri ir saistoši valsts varas un pārvaldes institūciju, valsts iestāžu, sabiedrisko organizāciju un citu juridisko personu vadītājiem un amatpersonām;

3) nodrošina Latvijas nacionālā arhīva fonda turētājus ar normatīvajiem un metodiskajiem dokumentiem;

4) organizē maksas pakalpojumu sniegšanu juridiskajām un fiziskajām personām dokumentu uzskaitē, saglabāšanā un izmantošanā;

5) veic Latvijas nacionālā arhīva fonda uzraudzību un kontroli pār tā veidošanu, saglabāšanu un izmantošanu;

6) vada valsts arhīvu darbu arhīvzinātnē, dokumentu organizācijā un arheoloģijā, ja nepieciešams, piesaistot citu nozaru speciālistus;

7) pētī, apkopo un piemēro ārvalstu arhīvu darba pieredzi, rīko konferences, sanāksmes un seminārus arhīvu darba jautājumos;

8) organizē valsts arhīvu darbinieku kvalifikācijas celšanu un valsts arhīvu sistēmas kadru sagatavošanu, kā arī sniedz palīdzību Latvijas nacionālā arhīva fonda turētājiem darbinieku kvalifikācijas celšanā arhīvistikā un darbā ar dokumentiem;

9) izstrādā valsts arhīvu sistēmas iestāžu maksas pakalpojumu izceļojumus;

10) organizē republikas iedzīvotāju un citu personu iesniegumu savlaicīgu izskatīšanu, ievērojot starptautisko tiesību normas un pilsoņu personisko tiesību aizsardzību;

11) slēdz līgumus ar Latvijas iestādēm, uzņēmumiem un organizācijām, kā arī slēdz sadarbības līgumus ar citu valstu arhīvu iestādēm un nodrošina līgumsaistību izpildi;

12) organizē kapitālo celtniecību un kapitālo remontu valsts arhīvu sistēmā.

7. Arhīvu ģenerāldirekcijai ir tiesības:

1) izlemt jautājumus par arhīvu fondu sadalījumu starp arhīvu glabātavām un jautājumus par valsts arhīvu dokumentu publicēšanu un izplatīšanu;

2) iesniegt Latvijas Republikas Ministru Padomei un pašvaldību institūcijām priekšlikumus par valsts arhīvu sistēmas finansēšanu, materiālo apgādi un kapitālo celtniecību;

3) pieprasīt Latvijas nacionālā arhīva fonda turētāju pārskatus par arhīvu fondu saglabāšanu, izmantošanu un dokumentu organizāciju, kā arī dot norādījumus trūkumu novēršanai un pieprasīt to izpildi;

4) kontrolēt kopā ar pašvaldībām Latvijas nacionālā arhīva fonda aizsardzību, uzskaiti, saglabāšanu un izmantošanu attiecīgajā republikas teritorijā;

5) ar Arhīvu inspekcijas amatpersonu starpniecību pārbaudīt arhīvu fondu stāvokli un darbu ar dokumentiem visu veidu organizācijās, sastādīt aktus vai protokolus par administratīvo sodu uzlikšanu un noformēt citus materiālus par konstatētajiem iestāžu arhīvu darba pamatnoteikumu pārkāpumiem valsts iestāžu uzņēmumu, organizāciju un citu juridisko personu arhīvos;

6) iesniegt ziņojumus tiesībaizsardzības iestādēm par likuma pārkāpumiem;

7) atsavināt citu glabātavu un citu juridisko personu arhīvu fondus likumā «Par arhīviem» noteiktajā kārtībā, pamatojoties uz Valsts arhīvu uzraudzības iestāžu priekšlikumiem;

8) organizēt maksas pakalpojumu izpildi Valsts arhīvu sistēmas iestādēs;

9) sadalīt budžetu Valsts arhīvu sistēmas iestādēm;

10) slēgt līgumus ar juridiskajām vai fiziskajām personām par arhīvu fondu izmantošanu, ievērojot republikas intereses.

8. Pildot savus dienesta pienākumus, Arhīvu ģenerāldirekcijas un Arhīvu inspekcijas amatpersonām ir tiesības noteiktā kārtībā, uzrādot dienesta apliecību, pārbaudīt arhīvu un lietvedības dienestus visās republikas iestādēs, uzņēmumos un organizācijās.

9. Arhīvu ģenerāldirekciju vada ģenerāldirektors, kuru ieceļ likumā «Par arhīviem» noteiktajā kārtībā.

10. Valsts arhīvu ģenerāldirektors:

1) atbild par Arhīvu ģenerāldirekcijai izvirzīto uzdevumu izpildi un iedalītā valsts budžeta izlietošanu, kā arī par sistēmas iestāžu darbību;

2) nosaka valsts arhīvu, zonālo valsts arhīvu un patstāvīgo struktūrvienību maksimālo darbinieku skaitu un darba samaksas fondu, apstiprina to nolikumu.

3) pieņem darbā un atlaiž no darba Arhīvu ģenerāldirekcijas darbiniekus, valsts arhīvu un zonālo valsts arhīvu direktorus un patstāvīgo struktūrvienību vadītājus. Valsts arhīvu, zonālo valsts arhīvu un patstāvīgo struktūrvienību vadītāju vietniekus ieceļ amatā un atceļ no amata to direktori pēc saskaņošanas ar Valsts arhīvu ģenerāldirektoru;

4) apstiprina arhīvu pakalpojumu izcenojumus;

5) savas kompetences ietvaros, izpildot un ievērojot spēkā esošos likumus, izdod instruktīvos un normatīvos dokumentus;

6) vada Valsts arhīvu padomes darbu;

7) atceļ sistēmas iestāžu pieņemtos lēmumus, ja tie neatbilst Latvijas Republikas likumiem un citiem normatīvajiem aktiem vai ir izdoti, pārsniedzot sistēmas iestāžu kompetenci;

8) izdod kopā ar citām Latvijas Republikas augstākās likumdevējas varas un izpildvaras institūcijām un resoriem kopīgus normatīvos aktus, ja tas ir nepieciešams;

9) paraksta sadarbības vienošanos ar citām valstīm arhīvistikas jomā;

10) apstiprina Arhīvu inspekcijas atzinumus par Valsts arhīvu uzraudzības dienesta amatpersonu prettiesiskas rīcības dēļ juridiskajām un fiziskajām personām nodarītu zaudējumu atlīdzināšanu no Latvijas Republikas valsts budžeta.

11. Arhīvu ģenerāldirekcija, kā arī valsts arhīvi, zonālie valsts arhīvi un patstāvīgās struktūrvienības ir juridiskās personas. Arhīvu ģenerāldirekcijai ir ģerboņzīmogs ar papildinātā Latvijas Republikas valsts mazā ģerboņa attēlu un pilnu institūcijas nosaukumu valsts valodā, bet sistēmas iestādēm — ar Latvijas Republikas valsts mazā ģerboņa attēlu un pilnu iestādes nosaukumu valsts valodā.

12. Arhīvu ģenerāldirekcijas darbinieku maksimālo skaitu un darba samaksas fondu nosaka Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidijs.

Latvijas Republikas Augstākās Padomes sekretārs I. DAUDIŠS